

עמיתי מיתר
ומקבלי התואר
"דוקטור לפילוסופיה"
לשנת תשע"ו

מרכז צבי מיתר
ללימודי משפט מתקדמים

הפקולטה למשפטים
ע"ש בוכמן
אוניברסיטת תל אביב

מרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים

מרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים אשר נחנך בשלהי תשס"ז, מבטא את מחויבות הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן, לקידום התארים המתקדמים בחקר המשפט במטרה להכין את בוגריה לעמדות מנהיגות בתחומי השפיטה, הממשל, הארגונים החברתיים, הכלכלה והפרקטיקה המשפטית.

המרכז מציע מגוון תכניות לימוד לתלמידי מחקר בשלוש מסגרות: לימודים לקראת תואר שני עם תזה; לימודי תואר שלישי; ומסלול ישיר לתואר שלישי, אשר מכשירים מומחים בשדות המשפט השונים. המרכז משמש כחממה לעילית המשפטית של ישראל ומהווה מוקד של יצירה מחקרית עשירה של סטודנטים שמרביתם מקדישים את כל זמנם למחקר. תוצרי המחקרים המבוצעים במרכז מניבים ספרים ומאמרים ומרימים בכך תרומה חשובה לא רק לספרות המשפטית הישראלית והבינלאומית, אלא גם לחברה ולתרבות בישראל באופן כללי.

תכנית הלימודים של מרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים כוללת אוסף עשיר של קורסים ייעודיים בעברית ובאנגלית הנלמדים בכיתות קטנות וכן סדנאות וסמינרים. תכנית לימודים זו נבנתה כדי לספק לתלמידי המרכז כלים לקידום המשימה המחקרית שלהם בסביבה העוברת הליכים מתמשכים של התמקצעות וגלובליזציה. כל אלה מועברים על ידי סגל ההוראה המוביל בישראל, שמתגבר במספר משמעותי של פרופסורים נספחים ופרופסורים אורחים ממיטב האוניברסיטאות בעולם.

הקבוצה המחקרית הצעירה והתוססת של המרכז נהנית ממלגות קיום (המותנות בהקדשת זמן מלא למחקר), מסביבת עבודה תומכת הבאה לידי ביטוי בספרייה ברמה בינלאומית ובחדרי עבודה ייעודיים באגף פרנסיס ומארי פרנס מינקוף, וכמובן מהנחיה ולימודים ברמה אקדמית בינלאומית על ידי מיטב החוקרים והמרצים.

כחלק ממסלול ההכשרה לדוקטורט, יכולים המעוניינים לנסוע לסמסטר מחקר באוניברסיטאות עילית כגון אוקספורד, ייל והארוורד. השילוב של סמסטר כזה עם תכנית ייעודית ועשירה, במסגרתה נחשפים תלמידי המרכז לעשרות מומחים יידועי שם למשפטים ממיטב בתי-הספר בעולם, הופך את התכנית שמציע המרכז לחלופה אטרקטיבית במיוחד ללימודים מתקדמים בחו"ל.

עמיתי מיתר הינה קבוצה נבחרת של תלמידי תואר שני ושלישי מצטיינים, במרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים.

קרן משפחת צבי ועפרה מיתר

קרן משפחת צבי ועפרה מיתר תורמת לקשת רחבה של פרויקטים בתחום החינוך והתרבות בארץ ובחו"ל. תמיכתה של הקרן במרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים של הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן באוניברסיטת תל-אביב הינה המשך טבעי לפעילותה של הקרן, לאור הרקע המשפטי של מייסדה והמממן שלה, מר צבי מיתר ז"ל. מר מיתר ז"ל למד משפטים בפקולטה למשפטים של האוניברסיטה העברית בירושלים והקים משרד עורכי דין בשנת 1962. המשרד אשר הקים הפך ברבות השנים למשרד הגדול והמוביל בישראל בתחום המשפט התאגידי והמשפט העסקי-הבינלאומי. כיום מוכר המשרד בשמו מיתר, ליקוורניק, גבע, לשם, טל, הממוקם באזור הבורסה ברמת גן.

במקביל לעיסוקו כעורך דין, בין השנים 1983-1995, כיהן מר צבי מיתר ז"ל כיו"ר לשכת עורכי הדין בתל-אביב ובמשך 12 שנה היה חבר בוועדה למינוי שופטים בישראל.

בין הגופים והפרויקטים הנתמכים ע"י הקרן בישראל נמצאים:

- האופרה הישראלית: תמיכה ב"מיתר אופרה סטודיו" בית הספר להכשרת זמרי אופרה ישראלים צעירים ומצטיינים והפיכתם לעתודת זמרי האופרה בישראל
- בית הספר לצילום "מוסררה" בירושלים
- מלגות לסטודנטים למשפטים בני העדה האתיופית, בשיתוף עם משרד מיתר, ליקוורניק, גבע, לשם, טל
- מלגות לסטודנטים מצטיינים באוניברסיטאות בארץ ובחו"ל
- בי"ס גבוה צבי מיתר למדע, טכנולוגיה והוראה" - אוניברסיטה לחרדים במושב יד בנימין.
- מכון למשפט ופילנתרופיה בפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל-אביב.
- מכון צבי מיתר לחדשנות טכנולוגית ומשפט במרכז הבינתחומי הרצליה
- פרס מיתר לצילום
- מוזיאון תל אביב לאמנות

עמיתי מיתר

תואר שני

נילי אלכסנדרוביץ

משה להב

תום סדון

אור שיי

תואר שלישי

אורה בלום

סמדר בן נתן

מיקי זר

אהוד סומך

רותם רוזנברג רובינס

עמרי רחום טוויג

מסיימי דוקטורט

ד"ר שירלי לוי

ד"ר איתן קידרון

ד"ר סיגל שהב

ד"ר שרון בסן

ד"ר רבקה ברוט

ד"ר סוהא ג'ובראן-בלאן

ד"ר מיטל גלבוע

ד"ר שירי היימן

ד"ר שרון ורשבסקי ברוק

מסיומי
דוקטורט

שרון היא ביואתיקאית מתמחה במשפט ובריאות, מדיניות ציבורית, גלובליזציה וממשל גלובלי, וניתוח חברתי של שווקים בינלאומיים. תעודת הזהות האקדמית שלה משלבת רקע משפטי (LLM, LLB מאוני' חיפה)

ופילוסופי, ניסיון בקביעת מדיניות ציבורית, ראייה גלובלית וזווית פמיניסטית. שרון צברה ניסיון ייחודי בקביעת מדיניות כחוקרת במכון גרטנר לחקר אפידמיולוגיה ומדיניות בריאות (משרד הבריאות) ובהסתדרות הרפואית. היא נקראת ליעץ לגורמים שונים במערכת הבריאות במסגרת יוזמות חקיקה ומשמשת גם יועצת עצמאית בנושאי רגולציה. במהלך הדוקטורט הוזמנה שרון למסגרות בינ"ל, ביניהן: קבוצת המחקר היוקרתית באקדמיה למשפט בינ"ל (האג), בנושא של משפט בינ"ל ונשים; קרן ברושה (ז'נבה) למחקר בתחום ביואתיקה; ותוכנית הדגל לביואתיקה של Sherwin B. Nuland Summer Institute באוני' ייל, שם היא נמצאת כיום. היא זכתה במספר מלגות ופרסים: קרן פילוסופיה שוויץ-ישראל, פרס נעמת לחוקרת בתחום המגדר, מלגה לעידוד חקר המגדר (הפורום ללימודי נשים, אוני' ת"א). מאמריה התפרסמו בכתבי עת כדוגמת Michigan Journal for International Law, American Journal of Bioethics ובספר Women's Human Rights and the Elimination of Discrimination.

ד"ר שרון בסן

עסקאות פריון חוצות גבולות בעידן הגלובליזציה – קידום צדק גלובלי באמצעות אחריות משותפת

מנחים: פרופ' אייל גרוס, פרופ' יאן הלגה סולבק

עבודת המחקר של שרון מתמקדת בניתוח תופעת עסקאות פריון חוצות גבולות בין נשים ממדינות מתפתחות והורים-מיועדים ממדינות מפותחות. הפוקוס של העבודה הוא נשים פונדקאיות במדינות מתפתחות והשפעה של מדיניות ציבורית על החברה בכלל ועל חייהן בפרט. העבודה מתייחסת בהרחבה להעדר התאמה בין היקף אחריותן של מדינות "הצרכניות" לנעשה במסגרת עסקאות פריון חוצות גבולות שמבצעים אזרחיהן, המוגבל לגבולותיהן השיפוטיים, ובין השלכותיהן, שהיקפן מגיע עד מעבר לגבול. בפרט, דנה שרון בנושא דרך תאוריות צדק, פילוסופיה פוליטית, והיבטי המשפט הבינלאומי. היא מאתגרת את השיח המדינתי המגביל את אחריות המדינה כלפי זרים, ומבקשת להתעמת עם מגבלות התאוריות הליברליות המקובלות היום במשפט הבינלאומי ובתאוריה הפוליטית. מעבר לפן המשפטי, עבודה זו בוחנת גם את ההיבטים הפילוסופיים, האתיים והחברתיים של מגדר, משפט וחברה ומתמקדת במחירים, חברתיים ומוסריים, שגובה המדיניות הציבורית. שרון מציעה גישה חדשה להבניית אחריות, מודל אחריות משותפת, המבוסס על קבוצות התאגדות ונשען על יחסי הגומלין בין השותפים בהן, תוך שהיא מנתחת שווקי פונדקאות חוצי גבולות כסוג של קשר, לרבות כלכלי ומשפחתי.

מסקנות ותובנות שנבעו ממחקר זה שימשו בסיס להמלצות שניתנו לתיקון חוק הסכמים לנשיאת עוברים, והיתה להן השפעה רבה על הגרסה המחודשת שהובאה להצבעה בכנסת. כך התאפשרה התייחסות גם לאינטרס של נשים פונדקאיות, שלא לקחו חלק בדיונים.

ד"ר רבקה ברוט

בין מדינה לקהילה: משפטים נגד יהודים משתפי פעולה עם הנאצים

מנחים: פרופ' ליאורה בילסקי, פרופ' דיויד נ. מאירס

העבודה עוסקת בהתמודדות של משפט מדינתי ומשפט קהילתי עם אחת הסוגיות הסוערות והמורכבות שהעסיקה יהודים ברחבי העולם לאחר השואה: שיתוף פעולה יהודי עם הנאצים. במוקד עבודת המחקר השוואה בין דרכי ההתמודדות של המשפט הקהילתי במחנות העקורים של היהודים באזור הכיבוש האמריקאי בגרמניה, בשנים 1945-1950 לבין אלה של המשפט הפלילי בישראל בשנות החמישים, השישים והשבעים של המאה הקודמת. המסגרת ההשוואתית נטועה בהקשרים פוליטיים, חברתיים ומשפטיים שהיו מיוחדים לכל אחד ממוקדי ההשוואה, בנסיון להבין את דרכי ההשפעה ההדדיות שבין קהילה, משפט וזהות. העבודה חושפת את שתי המערכות החוקיות והמשפטיות הפורמאליות במחנות העקורים ובמדינת ישראל, ומדגישה - מעבר להיבטים המבניים והמוסדיים - את היחס שבין המשפט לקהילה, דהיינו את הדרכים שבהן השפיעו שורדי השואה בשני המקומות על עיצובו של המשפט. במחנות העקורים הם עשו זאת בעיקר דרך עיצוב המסגרת המשפטית והגדרת העבירה של שיתוף פעולה כ"מעשים מזיקים כנגד היהדות", ובישראל הם עשו זאת באמצעות העדויות שהפכו את בית המשפט הישראלי לבית דין קהילתי שבו נערכה התחשבות פנימית שבמרכזה הפגיעה הקהילתית יותר מאשר הפגיעות האישיות. עדויות הניצולים בבית המשפט מגלות קווי דמיון ורצף בין המשפט הקהילתי למשפט המדינתי בכל הקשור לדרכי עיצובו של משפט משתפי הפעולה היהודים.

רבקה סיימה תואר ראשון במשפטים בפקולטה למשפטים בתל אביב ולאחר מכן עבדה כעורכת דין בתחום האזרחי. מאוחר יותר שבה ללימודים אקדמיים וסיימה (בהצטיינות) תואר שני. עבודת המאסטר שלה, בהנחיית פרופ' ליאורה בילסקי, "אנשים מהאזור האפור", עסקה בניטוח שלושה משפטים נגד יהודים ששיתפו פעולה עם הגרמנים, שני גברים ואישה. הניתוח התייחס לא רק לפסקי הדין אלא חושף את המשפט כהליך, כשהוא מתמקד בעדויות, בניסיון לחשוף את המאבק האיתנים שהתנהל בבית המשפט על דרך סיפור השואה וזיכרונה. הן בעבודת המאסטר והן בעבודת הדוקטור נעשה ניסיון לשלב בין שלושה תחומי דעת - משפט, היסטוריה וספרות, כדי לשרטט קווי מתאר לדרכים השונות שבהן ניסו המשפט, בין אם הוא קהילתי ובין אם מדינתי, הניצולים והחברת הישראלית, להתמודד עם התחום המורכב, הטעון והרגיש של שיתוף פעולה יהודי עם הגרמנים. כיום, רבקה היא פוסט-דוקטורנטית במרכז מינרבה לחקר שלטון החוק במצבי קיצון, הפקולטה למשפטים אוניברסיטת חיפה. עבודת המחקר הנוכחית שלה עוסקת במערכת המשפטית היהודית במחנות העקורים בגרמניה, אוסטריה ואיטליה לאחר המלחמה.

ד"ר סוהא ג'ובראן בלאן Investment Treaty Arbitration: an Institutional Perspective

מנחה: פרופ' איל בנבנישתי

סוהא היא פוסט דוקטורנטית במרכז מינרבה לחקר שלטון החוק במצבי קיצון, והיא מרצה מן החוץ באוניברסיטת תל אביב ובמרכז הבינתחומי בהרצליה. לסוהא תואר ראשון במשפטים (בהצטיינות) מאוניברסיטת חיפה ותואר שני (בהצטיינות) מאוניברסיטת תל-אביב. בשנה"ל תשע"ב קיבלה מלגה מהמועצה להשכלה גבוהה, ובמהלך לימודיה לתואר שני קיבלה מלגת הצטיינות מהפקולטה למשפטים, אוניברסיטת תל-אביב, ומלגה ממכון צגלה לסטודנטים מצטיינים בתואר שני. סוהא כותבת על ההנמקה בידי השקעות בינ"ל, הסדרת תביעות משקיעים זרים בעת משבר כלכלי, וכן על בוררים חוזרים בסכסוכי השקעות.

עבודת הדוקטורט בוחנת כיצד הנמקה משפטית בהחלטות בוררות בסכסוכי השקעה בינלאומיים משתנה בהתאם לרקע המוסדי שעליו מתבססת הבוררות. המחקר מצביע על כך שעל אף השליטה הגבוהה יחסית שיש לבוררים על עיצוב ההנמקה המשפטית בהחלטותיהם, הרי שקיים שוני ניכר בין החלטות בוררים שניתנו על רקע מוסדי שונה. שוני זה ניכר בציטוטים ובהפניות לפסיקות הקיימות בבוררות השקעות, לאופן השימוש במשפט הבינלאומי הכללי, לשימוש בדוקטרינות האיזון והמידתיות, ואף בתוצאות התביעות לגופן. תופעה זו מעניינת במיוחד, הואיל והבוררים המופיעים במסגרות המוסדיות השונות הם לא פעם אותם בוררים.

המחקר מראה כי למוסדות משפטיים יש פרדיגמות המעצבות את העדפותיהם של היחידים. הפרדיגמות הללו אינן סטטיות ועשויות להשתנות בעקבות שינויים בסביבת המוסד. עם זאת, להבניות המוסדיות יש תפקיד מרכזי בניווט האופן שבו המוסד מגיב לסביבה. נקודות הממשק של המוסד עם הסביבה, שהן עצמן תוצר של הבניות והסדרים מוסדיים, קובעות לאלו גורמים בתוך הסביבה המוסד מגיב יותר; מכאן שמוסדות שונים יכולים להגיב לאותה סביבה בצורות שונות. המחקר הוא גם חדשני באופן שבו הוא משלב ספרות מן המשפט ומדעי המדינה, במטרה להסביר התפתחותן של דוקטרינות משפטיות והשימוש שנעשה במקורות המשפטיים השונים. המחקר מצביע על כך שלמרות השליטה הרבה יחסית שיש לבוררים על הנמקה משפטית, העדפותיהם מתפתחות ומתעצבות בתוך מסגרת מוסדית מסוימת ומושפעות ממנה.

ד"ר מיטל גלבוע

סיבתיות ודיני עשיית עושר: סיבתיות עובדתית בעילת התעשרות שלא-כדין במצבי נטילה

מנחה: פרופ' אריאל פורת

מחקרה של מיטל עוסק בפיתוח תשתית תיאורטית ודוקטרינרית לחקירה סיבתית-עובדתית בעילת התעשרות שלא-כדין, במצבים שבהם ההתעשרות מופקת כתוצאה מנטילה של אינטרס הזולת. בשונה מדיני הנזיקין, במסגרתם הוכחת קשר-סיבתי הינה תנאי הכרחי להטלת אחריות משפטית על המזיק, מקומה של דרישת הסיבתיות העובדתית בעילת התעשרות שלא-כדין הוטל בספק על-ידי כותבים בולטים בתחום, וספקות דומים בנושא הובעו גם על ידי עורכי הריסטייטמנט האמריקאי בתחום בגרסתו העדכנית.

מחקרה של מיטל המתמקד, ברובו, ביישומו של מבחן-האלמלא בעילת ההתעשרות שלא-כדין עקב נטילה, מבקש לחשוף את חוסר ההבנה של "ספקני-הסיבתיות-העובדתית" בתחום לגבי האופן שבו מיושם מבחן-האלמלא במצבים של התעשרות כתוצאה מנטילה. המחקר מסביר ומדגים, כיצד מבחן-האלמלא מאפשר לקשור-סיבתית בין מעשה נטילה לבין כל שקל שהנתבע הפיק בעקבותיו. בנוסף לכך, מוצעים במחקר פתרונות אפשריים למצבים שבהם מבחן-האלמלא לבדו אינו מוביל לתוצאה מספקת, עקב אי-ודאות לגבי אחד או יותר מרכיביה של עילת ההתעשרות שלא-כדין.

מיטל גלבוע היא פוסט דוקטורנטית במרכז לחקר הרציונליות - האוניברסיטה העברית בירושלים. מיטל היא בוגרת של המסלול הישיר לתואר שלישי במרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים - הפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל-אביב, וכן בעלת תארים ראשונים מהפקולטה למשפטים (בהצטיינות), ומהפקולטה לניהול, שניהם מאוניברסיטת תל-אביב. לפני חזרתה לאקדמיה, עסקה מיטל בעריכת דין בתחום המשפט המסחרי. בין היתר, שמשה יועצת משפטית במחלקה משפטית של אחת מקבוצות החברות התעשייתיות הגדולות בארץ.

מיטל הציגה מאמרים מפרי עטה באוניברסיטאות מובילות בארץ ובח"ל. בשנת הלימודים הקרובה היא צפויה ללמד את הקורס "דיני עשיית עושר" בפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל-אביב.

ד"ר שירי היימן מודל אלטרנטיבי לדרכי קבלת החלטות ולהתמודדות עם קונפליקטים בישובים קהילתיים

מנחים: פרופ' מנחם מאוטנר, פרופ' הלנה דה - סביליה

במחקרי בחנתי את המנגנונים הקיימים לקבלת החלטות (הצבעת רוב) וליישוב סכסוכים (הבוררות הסטטוטורית) ביישובים קהילתיים המאוגדים כאגודות שיתופיות.

התיזה המוצעת גורסת כי כלל הצבעת הרוב והבוררות בהיותם תהליכים המבוססים על זכויות אינם יכולים להשיג את המטרות העומדות בבסיס ההתאגדות השיתופית של בניית הקהילה וחיזוקה, וכי מודל אלטרנטיבי המבוסס על אינטרסים והעושה שימוש בכלים של ADR, כמו בניית קונצנזוס וגישור, יענה בצורה טובה יותר על מטרות אלו.

המחקר נערך במישור התיאורי - מושגי ובמישור המעשי על ידי בדיקת המצב הקיים והאפשרות ליישום המודל האלטרנטיבי ביישוב קהילתי בצפון הארץ.

בסופה של העבודה הצעתי מודל משופר לניהול היישוב הקהילתי אשר מתייחס לדרך קבלת ההחלטות ולדרך ההתמודדות עם קונפליקטים פנימיים.

שירי היימן סיימה את לימודיה לתואר ראשון בפקולטה למשפטים של האוניברסיטה העברית בהצטיינות ואת לימודיה לתואר השני בפקולטה

למשפטים של אוניברסיטת חיפה, שם זכתה בפרסי הצטיינות בשתי שנות הלימודים.

שירי עבדה כארבע שנים כתובעת בפרקליטות מחוז ירושלים וכשתים עשרה שנים כעורכת דין במשרד פרטי בחיפה. החל משנת 1997 החלה לעסוק בגישור בתחומים כגון דיני עבודה, גישור משפחתי וגישור קהילתי.

שמה כמנחה בתוכניות התנסות מודרכת בגישור מטעם המרכז לגישור במשרד המשפטים, הייתה חברת הנהלה ב"מרכז הישראלי לגישור", אחת מהמייסדים של "ישובים" עמותה לגישור קהילתי במשגב וחברה בוועדת הגישור של לשכת עורכי הדין בחיפה.

בשנים 2006-2007 בעת ששהתה בארה"ב במסגרת שליחות משפחתית מטעם הסוכנות היהודית, נמנתה עם צוות המגשרים בבית המשפט לענייני משפחה בניו יורק. בסמסטר אביב 2008 השלימה את תוכנית הלימודים בבית הספר למשפטים קרדוזו בניו יורק.

באוגוסט 2011 החלב לכהן כשופטת בבית המשפט לענייני משפחה בקריות.

ד"ר שרון ורשבסקי-ברוק השקר כבסיס להטלת אחריות פלילית

מנחה : פרופ' אליעזר לדרמן

לשרון תואר ראשון במשפטים ותואר שני במשפטים (בהצטיינות) מאוניברסיטת תל-אביב. במהלך לימודיה, שימשה כמנהלת תכנית "מבואות משפט" בפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל-אביב וכעוזרת הוראה ומחקר בקורסים שונים בפקולטות למשפטים וניהול באוניברסיטה וכן במוסדות אחרים. כמו כן פיתחה ולימדה קורס בחירה על בסיס מחקרה בפקולטה למשפטים במרכז הבינתחומי בהרצליה. שרון זכתה במספר פרסים ומלגות על עבודתה, ומאמרה התפרסם ב- *International Handbook of Victimology* - במקביל, שימשה שרון כעורכת דין המתמחה בליטיגציה פלילית, ושימשה כסניגורית בתיקי פשע חמורים ומורכבים. כיום, שרון משמשת כמרצה בכירה - חברת סגל במכללה האקדמית אשקלון, כמרצה בקורסים הפליליים במכללה האקדמית ספיר וכן כעמיתת הוראה בפקולטה לניהול באוניברסיטת תל-אביב.

נושא עבודת הדוקטורט של שרון הוא בחינת השקר כבסיס להטלת אחריות פלילית, קרי ניתוח מונח ה"שקר" המצוי בבסיס עבירות רבות ומגוונות בחוק העונשין, הדורשות התנהגות שקרית או כוזבת כחלק מרכיבי העבירה. הקושי בהגדרת השקר נובע מכך שהמונח "שקר" כמעט ואינו שגור בפי המחוקק והשופטים. הוא אינו נכלל בנוסח מרבית העבירות בחוק העונשין ומחוצה לו, העוסקות בהתנהגות שקרית כחלק מהגדרתן. ניתוח המחקר מלמד כי גם השופטים, כמעט ואינם קושרים בין עבירת שקר אחת לרעותה. הם עוסקים בכל עבירת שקר כיחידה עצמאית ונפרדת ואינם דנים באפשרות פרשנות כללית למונח התנהגות שקרית בפלילים. ההרשעות בעבירות אלו במשפט הישראלי והזר הן, לגישת המחקר, במידה רבה עירוב לא מובנה של קשת התנהגויות שקריות וסוגי שקרים שונים. ניתוח אופן בחינת השקר הפלילי בפסיקה, שלא נדון במישרין, מצביע, לדעת החוקרת, על חוסר אחידות. הוא משתנה מעבירה לעבירה. יתר על כן, למרבה הצער, מתגלות לעיתים גם גישות פרשניות שונות למונח שקר ביחס לאותה עבירה גופא. טענת המחקר כי, עבירות השקר השונות, על אף נבדלותן זו מזו, לא מהוות - כל אחת מהן- עולם שלם ונפרד. המחקר מבקש להתמודד עם מכלול בלתי סדור זה, ולתרום ליצירת פרשנות הומוגנית וברורה המתייחסת אל העבירות הללו כמקשה חובקת, באמצעות מערך מובנה וערוך על פי בסיס ואמות מוסכמים. החוקרת מבקשת לבדד את רכיבי השקר משאר יסודות העבירה ולבדוק אימתי ובאילו תנאים הוא יענה על דרישות היסוד הנסיבתי הנדרש לגיבוש אותן עבי-רות. אגב ניתוח זה, מצטייר גם קו הגבול המוצע על ידי החוקרת בין שקר שיוגדר כפלילי לבין התנהגות שקרית מותרת המוגדרת בדוקטורט כ"שקר סוציאלי".

ד"ר שירלי לוי

הבטחת השווא של ההחזר הכספי: מחקר השוואתי, ניתוח כלכלי ובהיורלי והצעות לרפורמה

מנחה: פרופ' אריאל פורת

לשירלי תואר ראשון במשפטים (בהצטיינות) מאוני' ת"א ותואר שני במשפטים (בנושאי תאגידיים וניירות ערך) מאוני' קולומביה בניו-יורק. שירלי התמחתה במשרד עו"ד גרוס, קלינהנדלר, חודק, הלוי גרינברג ושות' ובהמשך שימשה כעוזרת משפטית בבית המשפט העליון, בלשכת השופט י' עמית. במהלך לימודי התואר הראשון שימשה שירלי כמתרגלת במגוון קורסים בפקולטה, לאחר מכן במכללת ספיר ובארבע השנים האחרונות מלמדת את הקורס "יסודות המשפט" בחוגים לניהול וחשבונאות.

עבודת המחקר של שירלי חוקרת את ההבטחה להחזר כספי הנחזית כגולת הכותרת של זכויות הצרכן המודרני. הזכות, בין אם היא ניתנת בחוק או מטעם העוסק עצמו, מאפשרת על פי רוב לצרכן לבטל את הרכישה מכל טעם שהוא, מבלי לנמק ומבלי להוכיח פגם או חוסר התאמה. במוקד הדוקטורט עומדת השאלה אם אמנם מדובר בזכות המשפרת את מצבו של הצרכן. במסגרת המחקר מבצעת שירלי ניתוח כלכלי של עלות-תועלת וכן ניתוח כלכלי בהיורלי, ומראה כי קיימות להחזר הכספי פנים שליליות וכי מדובר במלכודת דבש המחריפה חולשות צרכניות קיימות. לבסוף בוחן המחקר כיצד ניתן להשביח את זכות ההחזרה, וזאת באמצעות שימוש בכללי ברירת מחדל ורגולציה המותאמים אישית, או באמצעות אפליקציה צרכנית המכוונת לתיקון הטיות מהן סובל הצרכן ומאפשרת בין היתר שימוש מתוחכם ומיודע בזכות ההחזרה. בשלב מתקדם יותר יכולה האפליקציה להפוך לרשת חברתית צרכנית אשר תציע יתרונות רבים לחבריה.

ד"ר איתן קידרון "עמימות עונשית": בין אכיפה פלילית לאכיפה מנהלית בניירות ערך

מנחים: פרופ' שי לביא, פרופ' שרון חנס

איתן הוא מרצה (מן החוץ) בפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל אביב. מחקרו עוסק במתח בין משפט פלילי לרגולציה כלכלית. קידרון מחזיק בתואר שלישי במשפטים (Ph.D), תואר שני במשפטים (LL.M), מסלול משפט חברה ופוליטיקה ותואר ראשון במשפטים (LL.B), בהצטיינות), מאוניברסיטת תל-אביב. איתן התמחה בפרקליטות מחוז מרכז (פלילי). בין השנים 2007-2012, שימש כשותף בכיר במשרד עו"ד - שגב, קידרון, גרינפלד ושות', ועמד בראש מחלקת עבירות צווארון לבן במשרד. במהלך 2014, היה חוקר אורח בתוכנית לממשל תאגידי, בית הספר למשפטים, אוניברסיטת הרווארד. כמו כן, באותה שנה, מאמרו "סייג לאחריות פלילית לסחר באברים" זכה בפרס "מחקרי משפט" לחוקרים צעירים ועתידי להתפרסם במהלך 2016. מאמרו Systemic Forum Selection Ambiguity in Financial Regulation", התקבל לפרסום בכתב העת American Criminal Law Review, ועתידי להתפרסם במהלך 2016.

מחקרו של איתן עוסק במתח בין משפט פלילי לרגולציה כלכלית בשדה דיני ניירות-ערך. המחקר עוקב אחר חקיקת חוק ייעול הליכי אכיפה ברשות ניירות-ערך (תיקוני חקיקה), תש"ע-2011. חקיקה זו מבקשת להתמודד עם תופעות של הפללת-יתר, אכיפת-חסר וכוח-יתר באכיפת דיני ניירות-ערך בישראל. המחקר מתאר ריבוי תאורטי בהמשגת התופעות הללו, וכן שינוי תזזיתי בעמדה הנורמטיבית ביחס לגבולות המשפט הפלילי. כמו כן, המחקר מתאר שינויי משמעותי באופן בו אנו מבינים את המושג עבירה פלילית. המחקר ממשיך ומזהה תופעה של עמימות מדיניות האכיפה העונשית, הבאה לידי ביטוי בעמימות תכליתית בין האכיפה הפלילית למנהלית של דיני ניירות-ערך. המחקר תולה את הטעם לעמימות המדיניות בתורת המשפט הריאליסטית-פלורליסטית של החקיקה, אשר מרוב מאמץ להפוך את מדיניות האכיפה לאמתית, מדויקת וברורה, הפכה את הגבול בין שני כלי האכיפה לעמום באופן סיסטמי. העמימות הסיסטמית גורמת לכך שלא ניתן להצדיק את הכרעות הרגולטור בין הפורומים באופן קוהרנטי ושיטתי. כל הכרעה היא סבירה, שכן היא "איזנה בין השיקולים השונים". המחקר מבקש לפתור עמימות זו באמצעות תאוריה חדשה-ישנה של צדק מתקן באכיפה מנהלית. תאוריה זו, המבוססת על המסורת הפורמליסטית, מפרידה בין משפט ומדיניות, מחדדת את ההבחנה המושגית שבין עבירות פליליות להפרות מנהליות, מבהירה את תכלית האכיפה המנהלית כבעלת צידוק פנימי למשפט ומשרטטת מחדש את הגבול בין משפט פלילי לרגולציה כלכלית בתחום ניירות-ערך.

ד"ר סיגל שהב היבטים חוקתיים וחברתיים בהעמדה לדין של חשודים בעבירות ביטחון בישראל: על ההליך הפלילי של הטרור אל מול ההליך הפלילי הכללי

מנחה: פרופ' שי לביא

מחקרה של סיגל עוסק בניתוח ההליך הפלילי של החשודים בעבירות ביטחון בהשוואה להליך הפלילי הכללי הרווח. הוא חושף את קיומו של תחום פלילי ייחודי בנושא זה - המשפט הפלילי-ביטחוני. המחקר בוחן את השינויים שנעשו בכל הנוגע להעמדה לדין פלילי של חשודים בעבירות ביטחון מאז שנות השמונים של המאה ה-20, שנגעו בעיקר למניעת מפגש של החשוד עם עורך דינו, לפטור מחובת התייעוד של החקירות, להארכת משכי מעצר, למניעת נוכחות החשוד בדיוני המעצר ולפטור ממסירת החלטות המעצר לחשוד. האפקט המצטבר של פרוצדורות אלו יצר למעשה ספירה ייחודית לצדו של המשפט הפלילי, ועקרונותיו, המבוססים על תפיסת עולם ליברלית ועל שלטון החוק, אינם חלים עליה. המחקר דן בשני מאפיינים עיקריים של המשפט הפלילי-ביטחוני: המאפיין הראשון, העולה מניתוח החקיקה, הוא היבט החירום, כלומר החרגת התחום בשל חומרת העבירות, כך שהחקיקה הרגילה אינה חלה עליו; והמאפיין השני, העולה בעיקר מהראיונות שנערכו עם עורכי דין מהסוגוריה ומהתביעה במסגרת מחקר איכותני, הוא תכליתו של ההליך הפרוצדורלי: בהליך הפלילי-ביטחוני המטרה איננה העמדה לדין, בדומה להליך בדין הפלילי, אלא הגנה על תהליכי החקירה ועל איסוף המודיעין. התאוריה הליברלית מתקשה להסביר מאפיינים אלה, ועל כן המחקר עושה שימוש בתיאוריית חירום ובתיאוריות העוסקות ב"מנגנון החקירה". שני היבטים אלו - היבט החירום והיבט החקירה - מסבירים יחד את המשפט הפלילי-ביטחוני מתוך הדגשת היעדר החוק ויחסי הכוחות המתקיימים בו, כתחליף לטיעון הליברלי הרווח, שמתמקד ביחסים שבין המדינה לפרט.

סיגל היא בעלת תואר ראשון (LL.B) ותואר שני (LL.M) בהצטיינות מהפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל אביב. סיגל עומדת בראש הקליניקה לזכויות בהליך הפלילי ובראש פרויקט החפות במרכז האקדמי למשפט ולעסקים. היא משמשת מרצה מן החוג בדיני ראיות, בדיני עונשין ובסדר דין פלילי באוניברסיטת חיפה בחוג לתוכניות לימודים רב תחומיים. במהלך לימודיה שימשה עוזרת הוראה בקורס "תיאוריות במשפט הפלילי" (פרופ' מאיר דן-כהן, אוניברסיטת ברקלי, קליפורניה). לפני שהתקבלה ללימודי התואר השלישי, סיגל עבדה כעורכת דין בתחום הפלילי וזכויות אדם בארגוני החברה האזרחית. בתפקידים אלו היא עסקה הן בייצוג בעניינים עקרוניים בדיונים בבתי משפט ובכנסת והן בטיפול בפניות פרטניות. בין השאר, סיגל עסקה בסוגיות של מימוש הזכות לייצוג וחובת הייצוג, חופש ביטוי של אסירים, הפרטה בתחום של שירותי שיטור, הפגיעה בפרטיות בחוק נתוני תקשורת, העמדה לדין של חשודים בעבירות ביטחון, הצפיפות בבתי הסוהר ושימוש בטכנולוגיות מתקדמות בהליך הפלילי ובמתקני הכליאה. המאמר "עריכת דין חקיקותית ככלי לשינוי חברתי", שכתבה ביחד עם עו"ד דבי גילד-חיו, פורסם בכתב העת "מעשי משפט" של הפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל אביב.

עמיתי מיתר
תלמידי
תואר שלישי

אורה בלום

חדשנות קניינית: השקעות הון משותפות בבעלות בדירור

מנחים: פרופ' חנוך דגן, פרופ' רועי קרייטנר

עבודת המחקר עוסקת בנייתו ההיבטים המשפטיים, הכלכליים והחברתיים של מודלים חדשים של השקעות הון משותפות בבעלות בדירור. מודלים אלו מציעים שותפות קניינית בין משק בית ממעמד הביניים לבין משקיע מוסדי, החוברים יחדיו לצורך רכישת בית מגורים המיועד למגוריו של משק הבית, ומזכה את השותפים ברווחי ההון שיתקבלו ממכירת בית המגורים, בהתאם לחלקם היחסי של השותפים בהשקעה, ו/או בהתאם להסדר חלוקת הרווחים כפי שיקבע בהסכם בין הצדדים.

המודל מקנה למשק הבית מכשיר מימוני עצמתי שמאפשר לו להגדיל את כוח הקנייה שלו, באמצעות ההון שמזרים המשקיע לבית המגורים. הוא מקדם שלושה מרכיבים עיקריים: הֶשָׁגוֹת (affordability), חלוקת סיכונים וגיוון בהשקעות. מרכיב ההֶשָׁגוֹת יכול להתרגם בצורות שונות עבור משקי בית מגוונים. עבור חלקם ההֶשָׁגוֹת מאפשרת רכישת בית מגורים ראשון שלא היה בידם לרכוש בכוחות עצמם, ואילו עבור אחרים ההֶשָׁגוֹת מאפשרת רכישת בית מגורים גדול יותר במיקום טוב יותר. האפשרות ליהנות מבית מגורים באיכות טובה יותר, באמצעות השקעה קטנה יותר, משמעותה גם מיקום מרכזי ונגישות טובה לשירותים ומתקנים ציבוריים (כגון, בתי ספר, בתי חולים, פארקים שכונתיים, ומשאבים נוספים). חלוקת הסיכונים מושגת באמצעות תיחום גזרות האחריות של השותפים בנשיאת הסיכונים. הגיוון מושג באמצעות ההון העצמי של משק הבית שנחסך בעקבות השותפות. ההון הפנוי יכול שימש את משק הבית לאפיקי השקעה חדשים, או לחלופין להקטנת חוב הלוואות המשכנתה.

השותפות בין המשקיע למשק הבית משרתת את האינטרסים של שני הצדדים - גופים מוסדיים מחפשים אחר השקעות לטווח ארוך עם דפוסי תשואה השונים מהשקעות באג"ח ומניות, ומשקי בית רבים זקוקים לתזרים מזומנים בטווח הקצר, על מנת להפחית הוצאות בהווה ולמקסם צריכה בעתיד.

בעלת תואר ראשון במשפטים מאוניברסיטת בר אילן ותואר שני (בהצטיינות) ממרכז צבי מיתר ללימודים מתקדמים באוניברסיטת תל אביב. בעלת תואר ראשון (בהצטיינות) בפילוסופיה וספרות כללית מאוניברסיטת תל-אביב. מגשרת מוסמכת מהמוסד ליישוב סכסוכים בסנטה קלרה, קליפורניה.

אורה הקימה וניהלה את מרכז הגר למחקר ופיתוח מדיניות דירור הוגן בפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל-אביב (2013-14). מונחת ב-2015 לשופטת בערכאה ראשונה במערכת הביור והשיפוט הפנימי לסגל האקדמי באוניברסיטת תל-אביב, שימשה בעבר כמנחה הקלינית של הקליניקה לדירור קהילה ומשפט (-2006) הנתחה סטודנטים בתכנית MBA בבית הספר למנהל עסקים באוניברסיטת סטנפורד (2003-2005), ועבדה במשרד עורכי דין אזרחי בו התמחתה בעסקאות נדל"ן והרחבות מושבים (-1996 2000).

סמדר בן נתן שיפוט פלילי של האויב: ממשל צבאי, דיני מלחמה, ומשפט פלילי

מנחים: פרופ' שי לביא, פרופ' אייל גרוס

עבודת המחקר שלי עוסקת בשיפוט הפלילי של האויב בישראל בין השנים 1967-2000. בשנים אלו הפעילה מדינת ישראל במקביל שלוש מערכות משפט שונות לשיפוט אויבים: בתי המשפט הפליליים בתוך המדינה; בתי המשפט הצבאיים בשטחים הכבושים; ובית המשפט הצבאי בלוד שפעל על פי תקנות ההגנה (שעת חירום). ריבוי זה מלמד כי לא התפתחה דוקטרינה משפטית אחת לשיפוט האויב, אלא קיימים מספר מודלים פרדיגמטיים: מודל המשפט הפלילי, המכיל את האויבים אל תוך מערכת אכיפת החוק המדינתית; מודל דיני המלחמה, על פיו אויבים נשפטים בבתי משפט צבאיים בהתאם לדין הבינלאומי; ומודל הממשל הצבאי, במסגרתו שיפוט צבאי מופעל על אזרחים כחלק ממשטר צבאי כולל. בעוד ששתי המערכות הראשונות פעלו על פי המודלים המוכרים של משפט פלילי ודיני מלחמה, בבית המשפט הצבאי בלוד, שטרם נחקר בספרות האקדמית, נשפטו אזרחי ישראל הערבים לצד תושבי השטחים ותושבי חוץ, והוא לא פעל על פי אף אחד מהמודלים הללו.

משפט האויב, בניגוד למשפט הפלילי השמור לאזרחים, מאופיין בהגדרות רחבות של העבירות, בהגנות פרוצדורליות מופחתות ובעונשים חמורים במיוחד. האויב ניצב על סף החוק, לא נכלל בו לגמרי אך גם לא לחלוטין מודר מתוכו. במסגרת המחקר אני מציעה להסתכל על השיפוט הפלילי של האויב כמכלול אחד, מעבר לחלוקות מקובלות של משפט פלילי מול משפט צבאי, ומשפט שגרה מול משפט חירום. ריבוי המודלים המופעלים זה לצד זה והדינמיות של משפט האויב בישראל ובמדינות אחרות מלמדת כי הגדרת האויב היא פוליטית ונתונה לשינויים, וכי פרקטיקות של משפט האויב מופעלות כנגד קבוצות אוכלוסייה על בסיס מאפיינים דמוגרפיים, ואינן מוגבלות לאויבים חיצוניים בלבד. ניתוח זה משליך על תפיסת מקומם של אזרחי ישראל הערבים במסגרת מערכת השיפוט הפלילי בישראל, כמו גם על דילמות עכשוויות שמעורר שיפוט האויב ברמה הגלובלית.

לסמדר תואר ראשון במשפטים מאוניברסיטת תל אביב, ותואר שני במשפט זכויות אדם בינלאומי (בהצטיינות) מאוניברסיטת אוקספורד. עבודת התזה שכתבה בהנחיית ד"ר פטרישיה סלרס ופרופ' ארנה בן-נפתלי זכתה בפרס מוריס לעבודת תזה מצטיינת באוניברסיטת אוקספורד, ופורסמה כמאמר בכתב העת תיאוריה וביקורת תחת הכותרת "יושבים בתוך עמם: החלת המשפט הישראלי בבתי המשפט הצבאיים בשטחים". מאמרים נוספים שלה פורסמו בספרים. במהלך התואר הראשון שימשה כעוזרת מחקר והוראה לפרופ' חיים גזן, ולאחר מכן לימדה במרכז האקדמי למשפט ועסקים קורס בנושא "בין תועבה לפרונגרפיה". בשנה האחרונה לימדה סמדר בקורס כתיבה משפטית והנחתה קבוצת תגבור לסטודנטים ערבים מטעם דיקנאט הסטודנטים בנושא כתיבה משפטית. בתקופת הדוקטורט זכתה סמדר במלגת מחקר מטעם מרכז מינרבה לזכויות האדם, ובשנת הלימודים הבאה (2016-2017) תהיה חוקרת אורחת במכון לחקר המשפט והחברה באוניברסיטת ברקלי.

מיקי זר "יש לי מה להסתיר": התנגדות למעקב כפעולה פוליטית

מנחה: פרופ' מיכאל בירנהק

תפתחות טכנולוגיות מידע בעשורים האחרונים הביאה לשיפור עצום ביכולת המעשית לצפות ולאכן בני אדם, וכן לאסוף, לאגור ולעבד כמויות עצומות של מידע על אודותיהם. ב"חברת המעקב" ממשלות ותאגידים מנהלים ניטור ומעקב בלתי פוסקים אחר מסות של בני אדם, בסיוע הרטוריקה ההולכת ומתבססת לפיה על מנת להיות חלק מן החברה המודרנית על הפרט להסכים להימצא תחת פיקוח אלקטרוני תמידי. לצד זאת, קיימת גם התנגדות, ממוסדת ובלתי ממוסדת, לפרקטיקות המעקב של ממשלות ותאגידים. המחקר מנתח פעולות התנגדות לא-ממוסדות למעקב מידע, ובוחר באמצעותן את טבעה הפוליטי של הזכות לפרטיות.

פעולות ההתנגדות למעקב העומדות במרכז המחקר כוללות הן פעולות בלתי חוקיות כפעולות מניעת שירות או גרימת חבלה מכוונת למצלמות מעקב, והן פעולות יומיומיות כמו מסירת מידע שקרי לתאגיד המידע המקוון, למשל שם בדיוני או פרטי קשר לא נכונים.

הטענה המרכזית היא שהגנת הפרטיות חיונית לשם השתתפות אזרחית בזירה הפוליטית, ויתר על כן, שהיא חיונית לשם יצירת הסובייקט הפוליטי עצמו. שאיפת היחיד להגן על פרטיותו היא שאיפה פוליטית מיסודה, המייצגת את הקשר המהותי בין יכולתו לשלוט במידע על אודותיו לבין יכולתו להגדרה עצמית אפקטיבית. כנגד הרטוריקה הרווחת של תרבות המעקב, לפיה "אם אין לך מה להסתיר, אין לך ממה לחשוש", מציב המחקר את הטענה לפיה היכולת להסתתר ממבט לא רצוי היא תנאי חיוני לשם הגדרת הזהות האישית, ושאוּבדן הפרטיות מסכן את יכולתו של הפרט לפעול באופן פוליטי.

למיקי תואר ראשון במשפטים, תואר ראשון בבלשנות (בהצטיינות) ותואר ראשון בספרות כללית (בהצטיינות יתרה) מאוניברסיטת תל אביב. במהלך לימודיה בפקולטה למדעי הרוח זכתה מיקי בתעודת הצטיינות מטעם הדקאן ושימשה כעוזרת הוראה בקורס "מבוא לסמנטיקה" וכעוזרת מחקר לפרופ' מירה אריאל. למיקי תואר שני במשפטים (בהצטיינות) ממרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים. עבודת התזה של מיקי, "פרטיות וזהות בעידן המידע", נכתבה בהנחיית פרופ' מיכאל בירנהק ועסקה בזהות נרטיבית ומקומה בתוך שיח הפרטיות, לנוכח איסוף ועיבוד מידע אינטנסיביים. במקביל ללימודיה ועד להיותה מלגאית במרכז צבי מיתר, עסקה מיקי בעריכת סרטי קולנוע וטלוויזיה. בשנה האחרונה לימדה מיקי בקורס כתיבה משפטית והנחתה קבוצת תגבור לסטודנטים ערבים מטעם דיקנאט הסטודנטים בנושא כתיבה משפטית.

אוהד סומך

זכות החרטה החוזית

מנחים: פרופ' נילי כהן, פרופ' רועי קרייטנר

אוהד הוא בעל תואר בוגר בפסיכולוגיה ובמשפטים (בהצטיינות), מאוניברסיטת תל-אביב ובעל תואר שני במשפטים (LL.M) מהתוכנית האירופאית למשפט וכלכלה (E.M.L.E) אותה סיים ראשון בכיתתו. הוא התמחה במשרד צרלמאייר פילוסוף ובמהלך לימודיו שימוש כעוזר מחקר והוראה בקורסים בדיני חוזים, שיטות מחקר, דיני עבודה, ודיני עבודה. עבודת התזה לתואר שני של אוהד זכתה למלגה מקרן בוצ'ריוס (Bucerius) והוצגה בסדנת המחקר השנתית של המכון. במהלך לימודיו במרכז היה אוהד מהמקימים של הפורום למשפט פרטי במרכז, בו משתתפים ומציגים תלמידי המרכז שזהו תחומם את מחקריהם. עבודת הדוקטורט של אוהד, בהנחיית פרופ' נילי כהן ופרופ' רועי קרייטנר, עוסקת בשילוב ויישום של תיאוריות פסיכולוגיות בתחום החרטה בדיני החוזים.

החרטה החוזית - שינוי הרצון לאחר כריתת ההסכם - זכתה לתשומת לב מועטה. בעיקר, נתן פסת החרטה החוזית כאירוע 'מתסיס', הגורם לסכסוך החוזי, ושעדיף היה לולא התקיים. ועם זאת, חרטה היא חלק בלתי נפרד מהחיים האנושיים על כל היבטיהם. בעולם בו אנו נדרשים לקבל עשרות החלטות מידי יום, אין מי שלא התנסה בתחושת החרטה. הקשר בין חרטה ודיני החוזים נטוע גם הוא בקבלת ההחלטות של הצדדים לחוזה. שכן, בשל אופיו המחייב משפטית וחברתית, התבונה שעשויים אנו להתחרט על ייסוד הקשר החוזי צפויה לקנן בלב בצדדים עוד בשלב המשא המתן ולהשפיע על מהלכו ותוצאותיו. רגש החרטה, במילים אחרות, מלווה את יחסי הצדדים החל ממועד המשא ומתן.

עבודת הדוקטורט דנה בזכות החרטה בדיני החוזים, תוך שילוב הפן הפסיכולוגי של החרטה החוזית. בתוך כך, מתמקד המחקר בארבע מישורים מרכזיים. ראשית, המישור הדסקריפטיבי, ייבחן את המופעים של זכות החרטה בדין הקיים. אלה הם הכללים החוזיים המאפשרים לצד המתחרט על כריתת ההסכם לסיים את הקשר החוזי בלא שיידרש בתשלום פיצויים או שיהיה כפוף לצו לאכיפת החוזה. שנית, במישור הפסיכולוגי, תחקור העבודה את הקשר שבין רגש החרטה ובין קבלת ההחלטות, המוטיבציה והרצון של הצדדים לחוזה. שלישיית ולבסוף, במישור הנורמטיבי, תדון העבודה באופן בו משתקפת החרטה החוזית בעיני התיאוריות החוזיות, תוך יישום ממצאי המחקר הפסיכולוגי הרלוונטיים לכל אחת מהגישות התיאוריות השונות.

רתם רוזנברג רובינס

Israel's new detention policies toward asylum-seekers and suspected terrorists

מנחים: פרופ' שי לביא, פרופ' לוסיה זדנר

בשנים האחרונות אנו עדים לתופעה, הקיימת בישראל ובמדינות שונות בעולם, של אימוץ כלים חדשים מתחום המעצרים על מנת להגביל את חירותן ותנועתן של שתי קבוצות מרכזיות, הנתפסות על ידי מדינת הלאום כסכנה לביטחונה או ריבונותה: מבקשי מקלט וחשודים בעבירות טרור. המחקר עוסק במדיניות המעצרים המנהליים כלפי מבקשי מקלט וחשודים בעבירות טרור בישראל, כפי שזו הולכת ומתעצבת בשנים האחרונות. בחינת המדיניות החדשה מתבססת, בעיקרה, על ניתוח טקסטואלי של החקיקה ויוזמות החקיקה המתוות אותה, כמו גם של הפסיקה הרלוונטית וכתבי הטענות של הצדדים שהוגשו במסגרת עתירות על דרך יישומה.

הטענה המרכזית של המחקר היא כי הכלים החדשים שמאמצת ישראל על מנת להתמודד עם המסוכנות הנשקפת, לגישה, משתי הקבוצות האמורות, מהווים יצורי-כלאיים בין אמצעי חירום חריגים לבין אמצעים מתחום המשפט הפלילי ה"קונבנציונאלי". השימוש בכלים החדשים רווח גם במקרים שבעבר נהוג היה שלא לחשוב עליהם דרך הפריזמה של המשפט הפלילי, אלא נהוג היה לטפל בהם באמצעות אפרטוסים אחרים של המדינה. בכך מבקש המחקר להצביע על התגברות התופעה של שימוש בנורמות וכלים מתחום המשפט הפלילי לצורכי ניהול אוכלוסין, ולהעמיק במשמעותה ברמה התורת-משפטית. עוד מבקש המחקר לבחון את מעמדן האזרחי של שתי הקבוצות הרלוונטיות בישראל, כפי שהוא משתקף ממדיניות המעצרים החדשה בעניינן.

רתם היא מלגאית מרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים ומלגאית בוכמן (Buchmann)

לדוקטורנטים מצטיינים, לשנים תשע"ד-תשע"ו. לרתם תואר ראשון (בהצטיינות) ותואר שני (בהצטיינות יתרה) מהפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל אביב.

בטרם החלה את לימודי הדוקטורט, עבדה רתם כעורכת דין בסגנווריה הציבורית הארצית, שם עסקה במשפטים חוזרים ותיקון הרשעות שווא, כמו גם בערעורים פליליים לבית המשפט העליון. עבודת התזה שלה, שנכתבה בהנחיית פרופ' שי לביא במסגרת המסלול "משפט, חברה ופוליטיקה", עסקה באופן שבו התעצב בישראל מוסד המשפט החוזר, במישור הדוקטרינרי ובמישור הפרוצדוראלי. מאמר שכתבה על בסיס עבודת התזה עומד להתפרסם בקרוב, ומאמרים נוספים שכתבה פורסמו במספר כתבי עת בישראל.

במהלך לימודיה שימשה רתם כעוזרת מחקר, כסטודנטית-עורכת בכתב העת "משפט, חברה ותרבות" וכעוזרת הוראה במגוון קורסים. כיום היא מתרגלת את הקורסים בדיני עונשין ובסדר דין פלילי ובשנה הבאה תלמד בפקולטה קורס בנושא תיקון הרשעות שווא בישראל ובעולם.

עמרי רחום טוויג

יש מיש: על תהליך היצירה הנגזרת

מנחה: פרופ' מיכאל בירנהק

עמרי הוא בעל תואר ראשון (L.L.B) במשפטים בהצטיינות (2013) באוניברסיטת תל-אביב והיה מצטיין דקאן בכל שנות לימודיו. במהלך לימודיו, שימש כעוזר מחקר

למרצים רבים בפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן וכן שימש כעורך כרך ל"ו של כתב העת עיוני משפט. במקביל ללימודיו, עמרי עבד כטרומ מתמחה במשרד עורכי הדין פישר, בכר, חן, וול, אוריון ושות'. לאחר סיום לימודיו, התמחה בלשכת השופט דוציגר בבית המשפט העליון ובמקביל שימש כעוזר הוראה בקורסים בדיני חוזים, במשפט סביבתי ובקניין רוחני. עמרי הוא תלמיד המסלול הישיר לתואר שלישי במשפטים ב ויהיה גם עמית מחקר במרכז אדמונד י' ספרא לאתיקה באוני' תל-אביב. במהלך לימודיו פרסם עמרי חמישה מאמרים בכתבי עת חשובים בעברית ובאנגלית וזכה בפרסים ומלגות דוגמת פרס צגלה למאמר מצטיין של סטודנטים בפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל-אביב ומלגת קרן וולף לתלמידי מחקר בישראל. לעמרי רקע מקצועי במוסיקה, ובמקביל ללימודי תואר ראשון במוסיקה (B.Mus) בבית הספר למוסיקה ע"ש בוכמן-מהטה באוני' תל-אביב הופיע בארץ ובעולם כנגן כלי הקשה וכחבר בתזמורות שונות בניצוחם של דניאל ברנבוים, זובין מהטה, גוסטבו דודמל, פייר בולז ואחרים.

אחת הזכויות הכלכליות שמרכיבות את אגד הזכויות המוענקות לבעליה של יצירה המוגנת בזכות יוצרים היא הזכות להכין יצירה נגזרת. יצירה נגזרת מוגדרת כיצירה המבוססת באופן מהותי על יצירה או יצירות קודמות. כיום, לבעלים של היצירה הראשונה זכות בלעדית לעשות ממנה יצירה נגזרת או להרשות זאת לאחר. היצירה הנגזרת משתרעת על תחומי יצירה נרחבים. היא יכולה לבוא לידי ביטוי בעשיית גרסה קולנועית לספר או בהכנתה של גרסה מתקדמת ומשוכללת יותר לתוכנת מחשב. משכך, מדובר בזכות שביטויה בעולם המעשה הוא משמעותי ביותר. הטענה המרכזית במחקר היא כי הזכות ליצירה נגזרת במתכונתה הנוכחית מעוררת קשיים רבים לאור ההצדקות העיוניות לקיומה. היצירה הנגזרת לא מעוררת רק מתח בין יוצר לבין משתמש פסיבי (או מעתיק) אלא מתח בין שני יוצרים. בנוסף, הזכות ליצירה נגזרת מאפשרת לבעלים הראשון לחסום את עשייתן של יצירות חדשות המתבססות על יצירתו. הטענות במחקר נתמכות בתובנות מתוך ניתוח חדש של ההצדקות העיוניות לקיומן של זכויות יוצרים, ובנוסף גם בתובנות מתוך תחומי ידע חוץ-משפטיים העוסקים בהיבטים התנהגותיים וחברתיים של יצירה. כך, המחקר בוחן מה מקומה וחשיבותה של ההתבססות על ידע קודם בתהליך היצירה תוך עיון בספרות מתחום הפסיכולוגיה הקוגניטיבית של היצירה. בנוסף, נבחן גם עד כמה שימוש באבני בניין משותפות וההתבססות על יצירות קודמות חשובה לצורך הבנת העשרת עולם היצירה, הן מבחינת היוצרים והן מבחינת הקהל. בחינה זו תיעשה על ידי דיון של תיאוריות ז'אנר העוסקות בפן החברתי-פילוסופי של עולם היצירה. לבסוף, מוצעת הבחנה חדשה הנוגעת ליחס שבין הזכות ליצירה נגזרת לבין הזכות להעתקה, וכן מודל סעדים חדש המתבסס בעיקרו על רישיונות כפייה.

עמיתתי מיתר
תלמידתי

תואר שני

נילי אלכסנדרוביץ יישומה של דוקטרינת ההסכמה מדעת בלידה

מנחות: פרופ' דפנה הקר, ד"ר נילי קרקו-אייל

בוגרת תואר ראשון במשפטים בהצטיינות מאוניברסיטת תל אביב, וכן בעלת תואר ראשון בפיסיכולוגיה ותקשורת. התמחתה בפרקליטות המדינה ועבדה כפרקליטה פלילית. שימשה כעוזרת הוראה של פרופ' חנוך דגן. מנחה בסמינר הקליני לזכויות החולה במכללה למינהל.

לידה היא אירוע חיים מכונן וייחודי, זירה מרכזית של זכות האישה לאוטונומיה על גופה. למרות זאת, זכויותיה של האישה בזמן הלידה זכו להתייחסות דלה ביותר במשפט, וזאת על אף מחקרים עדכניים המראים כי זכויותיהן של יולדות רבות מופרות בזמן הלידה. המחקר מראה כי ההפרות נעות מאלימות פיזית, מינית ומילולית ועד ליחס לא מכבד ולפגיעה באוטונומיה של היולדת, ומתרחשות הן במדינות מתפתחות והן במדינות מתועשות. בעשור האחרון אף נתנו פעילות פמיניסטיות שם לתופעה - אלימות מיילדותית.

בישראל מוסדרות זכויותיה של היולדת במסגרת חוק זכויות החולה, התשנ"ו-1996. בין היתר קובע החוק את זכותה של הנזקקת לטיפול רפואי למתן הסכמה מדעת, כלומר הזכות לקבל החלטות באופן חופשי ומיודע לגבי הטיפול הרפואי. מטרתה של זכות זו היא להגן על האוטונומיה של החולה ועל כבודה. הפרת החובה לקבל הסכמה מדעת מהווה עילה עצמאית לפיצוי נזיקי במשפט הישראלי.

התזה תהיה המחקר האמפירי הראשון שיוקדש לחובה לקבל הסכמה מדעת בלידה בישראל. אבחן את הסוגיה באמצעות מחקר איכותני של ראיונות עומק עם העוסקים בתחום - רופאות, רופאים ומיילדות. הנתונים האמפיריים ישמשו בסיס לדיון תיאורטי שיעסוק בקשיים ובאתגרים ביישום הדוקטרינה בתחום הלידה. הדיון ישרטט את היקפה ותוכנה של הזכות להסכמה מדעת בתחום המיילדות לעומת תחומי רפואה אחרים, ויבדוק כיצד מתעצבת ההסכמה מדעת לאור המאפיינים הייחודיים של הלידה, ואל מול יחסי הכוחות המגדריים בתחום. לאור הממצאים תיבחן השאלה האם יש מקום להציע הסדר נורמטיבי חדש לקבלת הסכמה מדעת בזמן הלידה.

משה להב

ביטוח כרגולציה סביבתית בישראל

מנחה: ד"ר דוד שור

משה הוא בעל תואר ראשון במשפטים מאוניברסיטת בר-אילן. עם סיום לימודיו, בשנת 2007, משה התמחה במשרד עו"ד גרוס, אורעד, שלימוף ושות', משרד בוטיק בינלאומי, המתמחה בעיקר בתחומי ביטוח מסחרי וביטוח משנה, ומדורג על ידי חברות דירוג בינלאומיות וישראליות כמוביל בתחום הביטוח. לאחר הסמכתו כעורך דין, משה המשיך לעבוד במשרד זה במשך שבע שנים, ורכש ניסיון עשיר בתחומי הביטוח המסחרי, שכלל ייעוץ משפטי לחברות ביטוח מחו"ל ומישראל, ליטיגציה נזיקית ומסחרית ועוד. במסגרת עבודתו, משה העניק סיוע משפטי בתיקי פרו-בונו לעמותות ואנשים נזקקים, לרבות ייצוג בבתי משפט. לפני כשנה, משה החליט להקדיש את זמנו למחקר, וכיום הוא תלמיד מחקר ומלגאי במרכז צבי מיתר.

פוליסות הביטוח הסביבתיות, אשר נכנסו לשוק הביטוח הישראלי בעשור הקודם, מעוררות את הדיון המתקיים בספרות המשפטית ביחס לתכלית הביטוח, השפעתו על התנהגות המבוטח חים, והשימוש בו כאמצעי להפחתת הסיכון הנזיקי הנובע מפעילותם. במסגרת דיון זה קיימת מחלוקת ביחס ליכולתן של חברות הביטוח להיכנס בנעלי הרגולטור כתחליף של השוק הפרטי לרגולציה המסורתית.

מרבית הכתיבה המחקרית בארה"ב ובישראל, העוסקת בסוגיית תפקיד חברות הביטוח כרגולטוריות וכמנהלות סיכונים, היא תאורטית, וכמעט ואינה מבוססת על מחקרים אמפיריים. סוגיה זו מהווה בסיס למחקר איכותני, המנתח את מערכת היחסים בין חברות הביטוח למבוטחים, ואת תפיסת תפקידן של חברות הביטוח ביחס למבוטחים בתחום הביטוחים הסביבתיים בישראל. מטרת המחקר היא לבחון את יכולתן של הביטוח הסביבתי להוות אמצעי לרגולציה פרטית, כתחליף או כמשלים לרגולציה מסורתית.

ממצאי המחקר ומסקנותיו יוכלו לסייע לקובעי מדיניות להתוות את התמהיל הנכון של אסדרה סביבתית בידי המדינה ובידי שוק הביטוח. בנוסף, המחקר יצביע על אופן ומידת ההשפעה של הביטוח הסביבתי על התנהלותם הסביבתית של המבוטחים, ובכך יאפשר לקובעי מדיניות ול-חברות הביטוח להגביר את מידת היעילות של פוליסות הביטוח הסביבתיות בהכוונת התנהגות המבוטחים. מסקנות המחקר עשויות להיות בעלות השלכות רחבות, הרלבנטיות גם לתחומי ביטוח שונים ולמדינות אחרות.

תום סדון

הקמת ועדות מיוחדות בעסקאות בעלי עניין – בעקבות פרשיית כהנא

מנחה: פרופ' שרון חנס

תום היא בוגרת תואר ראשון במשפטים וכלכלה מאוניברסיטת תל אביב. במהלך לימודיה שימשה חברת מערכת ועורכת (סטודנטית) בכתב העת "עיוני משפט". תום התמחתה אצל כבוד הנשיאה הילה גרסטל בבית המשפט המחוזי מרכז - לוד, והוסיפה להתמחות תחתיה בנציבות הביקורת על הפרקליטות ומייצגי המדינה בערכאות. במהלך לימודי התואר השני שימשה כעוזרת הוראה של פרופ' מנחם מאוטנר בקורס דיני חוזים ושל פרופ' איריס קנאור בקורס במשפט מינהלי.

נשואה לעמיר ואמא של מתן.

בשוק ההון הישראלי, המאופיין בשליטה ריכוזית, עולה ביתר שאת בעיית הנציג שבין בעל השליטה בחברה לבין בעלי מניות המיעוט. אחת הדרכים המרכזיות שבהן באה לידי ביטוי תופעה זו היא עסקאות שבהן בעל השליטה מצוי בניגוד עניינים. על-מנת לוודא כי עסקאות כאלו יתקבלו רק בהיותן טובות לחברה בכללותה ולא לבעל העניין בלבד, התווה חוק החברות הישראלי הליכי אישור מיוחדים. למרבה הצער, לעיתים אף אישורים אלו אינם מספקים הגנה ראויה לבעלי מניות המיעוט.

במסגרת פרשיית כהנא אומץ הפתרון המבוסס על השוק האמריקני, הקורא להקמת ועדת דירקטוריון מיוחדת לניהול המשא ומתן בעסקאות בהן בעל השליטה בחברה ציבורית מצוי בניגוד עניינים, וזאת כדי לדמות משא ומתן שוקי בין צדדים בלתי-תלויים.

מחקרה של תום מתמקד אפוא במנגנון הוועדה המיוחדת ומידת יעילותו. המחקר בוחן באופן אמפירי את יישום ההחלטה השיפוטית שניתנה במסגרת פרשיית כהנא, בעסקאות בעלי העניין המשמעותיות שבוצעו לאחריה. מטרתו העיקרית של המחקר היא לבחון האם וכיצד השפיעה ההחלטה על שוק ההון, באילו מקרים וסוגי עסקאות היא יושמה, וכיצד פעלו הוועדות שהוקמו. תוצאות הבחינה האמפירית נועדו להתכתב עם הביקורת על ההחלטה בפרשיית כהנא, היוצרת אי-ודאות משפטית, ועם המלצות אופרטיביות באשר לשיפור יעילות המנגנון ואופן יישומו.

אור שי

גלובליזציה, הפרטה והגירת עבודה: המקרה של החרגת עובדות סיעוד מהגרות מתחולת חוק שעות עבודה ומנוחה.

מנחה: ד"ר יופי תירוש

אור שי הוא בוגר תואר ראשון במשפטים וסוציולוגיה מאוניברסיטת חיפה. התמחה ועבד כעו"ד במשרד מור סטולר ושות' בתחום דיני עבודה, שם התמקד בתיקים של מהגרי עבודה ומבקשי מקלט, וכן בתיקי פרו-בנו בתחום זכויות נשים בעבודה. הצעת המחקר שלו זיכתה אותו בפרס רחל ויוסף ספיבק למחקר מצטיין בדיני עבודה. אור עובד כעוזר הוראה בקורסים העוסקים בדיני עבודה ויחסי עבודה בפקולטה למשפטים ובפקולטה למדעי החברה. כמו כן עבד כעוזר מחקר של פרופ' גיא מונדלק, ד"ר לילך לוריא, פרופ' איל גרוס וד"ר לינה שלאימה. במקביל ללימודי התואר השני עבד כמלגאי במחלקה המשפטית של עמותת "קו לעובד" ובמחלקת הצעירים של ההסתדרות. שני מאמרים שכתב יחד עם ד"ר שגית מור ועו"ד מעין סודאי התפרסמו בכתב העת "משפטים" של האוניברסיטה העברית ובקובץ "ספר זכויות הקהילה הגאה בישראל".

המחקר עוסק בתפקיד המשפט בתוך המערכת המורכבת של חקיקת המגן, הפרטת שירותי הרווחה, העסקה עקיפה והגירת עבודה. משך עשור וחצי שררה בבית הדין הארצי לעבודה מחלוקת באשר לאופן בו יש לפרש את חוק שעות עבודה ומנוחה בהקשר של עובדות הסיעוד המהגרות. הקושי לקבוע את היקף תוספת השעות הנוספות שעובדות אלו זכאיות לה הושפע מכך שהן שוהות 24 ביממה בבתי המטופלים, דבר המקשה על הפרדה בין שעות העבודה לשעות הפנאי.

כאשר הגיעה המחלוקת לבית המשפט העליון הוחלט לשלול כליל מעובדות הסיעוד את הזכות לשכר ותוספת שעות נוספות. החרגה דרמטית זו מתחולתם האוניברסלית של חוקי המגן נומקה בשיקולי מדיניות הקשורים בדפוס העבודה הייחודי שנוצר בענף הסיעוד. המחקר טוען שהמשפט לא רק מגיב לדפוס עבודה זה, אלא יש לו תפקיד מכריע בעיצובו. מנקודת מבט של לימודים סוציו-לגאליים (socio-legal studies), המחקר מבקש להשתמש בפסיקה המחרגה את עובדות הסיעוד מחוק שעות עבודה ומנוחה כצוהר להבנת האופן בו המשפט מסדיר את דפוס העסקתן, ולהשתמש בהבנה זו כדי להציע שינוי לטובת העובדות והמטופלים כאחד.

הוועד המנהל

פרופ' רון חריס - דקאן הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן ומנהל מרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים
פרופ' יוסף קלפטר - נשיא אוניברסיטת תל אביב
פרופ' ירון עוז - רקטור אוניברסיטת תל אביב
פרופ' רועי קרייטנר - סגן דקאן הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן
גב' דפנה מיתר- נחמד
מר אביעד מיתר
עו"ד מאיר לינזן

הנהלה אקדמית

פרופ' רון חריס - דקאן הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן ומנהל מרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים
פרופ' רועי קרייטנר - סגן דקאן הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן
פרופ' טליה פישר - יו"ר הוועדה היחידתית לתלמידי מחקר, הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן
פרופ' נילי כהן
פרופ' מנחם מאוטנר
פרופ' חנוך דגן

מנהלת המרכז

גב' מיכל גורדון-קרת - עוזרת מנהלית
גב' ספי וינטראוב - מזכירת תארים מתקדמים
גב' שירלי שקד - מזכירת סטודנטים תואר שני

אוניברסיטת תל אביב, הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן
מרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים
טל' 03-6406571 | דוא"ל cals@post.tau.ac.il
http://www.tau.ac.il/law/advanced_studies

ד"ר מיה רויזמן-אלדור היבטים תיאורטיים של הליכי ההתדיינות בעתירות בבתי המשפט לעניינים מנהליים

מנחה: פרופ' איסי רוזן צבי

הדוקטורט של מיה שופך אור מחקרי חדש על הליך ההתדיינות בעתירות מנהליות בפני בתיהמ"ש המנהליים בישראל. בעבודה מוצגת תמונת מצב ראשונה מסוגה של השיקולים והעקרונות שעמדו בבסיס הקמת בתיהמ"ש המנהליים; כמו גם של האופן בו מתנהל בפועל הליך ההתדיינות בעתירות מנהליות בפני בתיהמ"ש הללו. בהמשך, ובהתבסס על הממצא המחקרי לפיו בתיהמ"ש המנהליים נצמדים ככלל לעקרון "ייחוד ההליך המנהלי" בהפעלת כללי הפרוצדורה בבירורן של עתירות מנהליות, מציגה העבודה את הקשרים ההדוקים והרב-גוניים בין כללי פרוצדורה לבין זכויות מהותיות של מתדיינים בכלל, ובלטיגציה בעתירות מנהליות בפרט. לאחר בחינת עקרון "ייחוד ההליך המנהלי", שורשיו, יישומו ובעיותיו מנקודת מבט השוואתית, בוחנת מיה באופן ביקורתי כל אחד מהרציונלים שהוצגו בספרות המחקרית ובפסיקה לתמיכה בעקרון זה, וטוענת כי אף לא אחד מהם מספק הצדקה לתמיכה גורפת בעקרון "ייחוד ההליך המנהלי" כעקרון מנחה לביקורת שיפוטית על המינהל בישראל. בהמשך מציגה מיה את התכליות שכללי פרוצדורה צריכים לשרת בהליך שיפוטי בכלל ובהליך לביקורת שיפוטית על המינהל בפרט. לנוכח הגיוון הרב הקיים באינטראקציות שבין פרטים לרשויות מנהליות קוראת מיה בעבודתה לאימוצה של תפיסה חדשה ודיפרנציאלית לעיצוב הפרוצדורה בהליך לביקורת שיפוטית על המינהל, תוך שהיא מגבשת את הכלים התיאורטיים שיישעו בעיצוב הפרוצדורה הדיפרנציאלית המוצעת.

מיה היא בוגרת התואר הראשון במשפטים באוניברסיטת תל-אביב (בהצטיינות) במסגרת מסלול העתודה האקדמית של צה"ל. בשירותה הצבאי שימשה מיה כראש מדור תשתיות בענף הדין הבין-לאומי שבפרקליטות הצבאית, ובמהלך אותה תקופה גם השלימה תואר שני עיוני במשפטים (בהצטיינות), אף הוא באוניברסיטת תל-אביב. בתום שירותה הצבאי עבדה מיה משך מספר שנים כעורכת דין במשרד עורכי-דין המתמחה בלטיגציה בתחום המשפט המנהלי והחוקתי, הרשויות המקומיות והתכנון והבניה. את עבודת התיזה שלה, שכותרתה "האם קיימות הצדקות להותרתו של בג"ץ כערכאת שיפוט יחידה בעניינים מנהליים רבים?" כתבה מיה בהנחייתו של פרופ' איסי רוזן-צבי. עבודת התיזה זכתה להצטיינות יתרה, ואף זיכתה את מיה בפרס העבודה המצטיינת בתחום המשפט הציבורי מטעם קרן צבי זילביגר ז"ל. במהלך לימודי הדוקטורט באוניברסיטת תל-אביב עבדה מיה כעוזרת הוראה בקורס המשפט המנהלי, וכיום היא עורכת דין עצמאית בתחום המשפט המנהלי והחוקתי, בתחום השלטון המקומי ובתחום התכנון והבניה.